

Ruský toy

Ušní boltce jsou velké, vysoko nasazené a vztyčené

Některá z plemen uznaných v posledních létech prozatímně FCI jsou u nás dobře známá a objevují se pravidelně nebo aspoň příležitostně na výstavách. Jiná jsou však známá jen velmi málo, anebo jsou téměř zcela neznámá, ale i ona se pravděpodobně začnou dříve či později objevovat na výstavách, a proto bude vhodné se s nimi seznámit.

Plemeno známé u nás již dosti dlouho jako moskevský toy teriér se dnes oficiálně nazývá ruskij toj. Slovo „teriér“ obsažené v původním názvu svědčí o tom, že v jeho žilách koluje teriérská krev. Však také platný standard uvádí v odstavci věnovaném jeho vzniku, že bylo vytvořeno ze psů, jejichž předky byli angličtí toy teriéři - menší příbuzní dnešního manchesterského teriéra.

Původ

Anglický toy teriér byl začátkem 20. století v Rusku jedním z nejpobulárnějších trpasličích plemen. Po roce 1917 však organizovaný čistokrevný chov psů (s výjimkou některých tzv. služebních plemen a cílevědomého šlechtění nových, například černého teriéra a moskevského strážního psa) prakticky zanikl a počty

čistokrevných psů, zejména společenských plemen, včetně anglických toy teriérů, rychle klesaly pod kritickou mez. Převažovali různí kříženci. Někdy v polovině padesátých let minulého století vznikla ve skupině moskevských chovatelů psů vedených E. F. Žarovovou myšlenka na záchranu anglického toy teriéra. Avšak prakticky všichni k chovu použitelní

Při maximální rychlosti se pohybem blíží zajáci

ní psi byli bez průkazu původu a mnozí z nich nebyli čistokrevní. Koncept standardu sestaveného pro tyto „toy teriéry“ byl tudíž v mnoha bodech výrazně odlišný od standardu anglického toy teriéra, a jeho vytvoření lze proto pokládat za skutečný základ chovu nového plemene. Po říjnové revoluci docházelo v Rusku velmi často, ba běžně, ke křížení potomstva někdejších čistokrevně chovaných plemen a z kříženců později vznikala přičiněním kynologů plemena nová. Tak například z křížení potomků různých anglických španělů vznikl ruský španěl (ruskij spaniel), z křížení různých bišonků vznikl ruský barevný boloňský psík (ruskaja cvětnaja bolonka) a z křížení potomků anglických toy teriérů a dalších malých plemen vznikla dlouhosrstá varieta ruského toye. Oficiální historie ple-

mene je, pokud jde o vznik tohoto u nás mnohem známějšího rázu, sice konkrétní, ale velice stručná. Konstatuje, že dne 12. října 1958 se narodil rodičům, z nichž jeden byl krátkosrstý a druhý měl poněkud delší srst, psík (pojmenovaný Čiki) s nápadně delší srstí na ušních boltcích a končetinách. To bylo pro vznik dlouhosrsté variety rozhodující, kde se však dlouhá srst vzala, není uvedeno. Z genetiky je známo, že krátká srst je dominantní nad dlouhou a dlouhosrstý jedinec může proto vzejít pouze ze spojení dvou dlouhosrstých rodičů, ze spojení dvou v daném znaku heterozygotně založených krátkosrstých jedinců nebo ze spojení krátkosrstého heterozygota s dlouhosrstým recesivním homozygotem. Krátkosrstý rodič Čikiho musel proto být pro délku srsti heterozygotem, tzn. že musel mít ve svojí vlohové výbavě skrytý recesivní gen pro dlouhou srst. Dlouhosrstý Čiki, v daném znaku recesivní homozygot, byl později spojen s fenou, která rovněž měla delší srst, a musela být proto v příslušném znaku založena také recesivně homozygotně. O jejím původu není nic bližšího známo, ale důležité je, že s Čikim nemohla dát jiné než dlouhosrsté potomstvo. Tímto spojením vznikla dlouhosrstá varieta dříve nazývaná moskevský dlouhosrstý toy teriér.

Podle typu osrstění lze předpokládat, že kromě teriérské krve koluje v žilách dlouhosrstého rázu ruského toye také významný podíl krve společenských španělů, konkrétně malého kontinentálního španěla - motýlka (papilona) se vztyčenými ušními boltci. Za povšimnutí stojí v této souvislosti také to, že FCI zařadila ruského toye ve své klasifikaci k malým španělům. Jedinci s dlouhou srstí na ušních boltcích, končetinách a ocasu, kteří recesivní gen do chovu nečistokrevných „toy teriérů“ přinesli, mohli skutečně být nečistokrevní papiloni nebo jejich kříženci - potomci psů chovaných příslušníky vyšších společenských vrstev v před-revolučním Rusku. Vyloučena není ani příměs krve potomků jiných malých plemen, především dlouhosrsté čivavy. S ohledem na dědičnost délky srsti bylo k upevnění dlouhosrsté variety skutečně třeba pářit dlouhosrsté jedince s dlouhosrstými, takže plemenný standard má pravdu, když uvádí, že ruský toy byl vyšlechtěn jako nové plemeno ve dvou délkou srsti odlišných rázech díky reproduktivní izolaci a řízené selekci. Speciální chovatelský klub byl založen v Moskvě až roce 1996. Revidovaná verze standardu, vytvořeného již roce 1966, byla předložena k uznání Mezinárodní kynologické

federaci (FCI) roku 2006. Ta plemeno prozatímne uznala ještě v téže roce a zařadila je do skupiny 9 (společenská a toy plemena), sekce 9 (malí kontinentální španělé a ruský toy). Náleží mu standard číslo 352.

Povaha

Je to velmi aktivní, veselý a vysloveně optimistický psík, který nikdy nesmí být ani bojácný, ani agresivní. Je-li agresivita nežádoucí, neznamená to, že nesmí vykazovat určitou ostrost a odvahu, které mohou u malého a zdánlivě křehkého psíka působit až překvapivě. Není ustrašený nebo introvertní, což je určitě dědičtí po teriérských předcích. Miluje pohyb, je vysloveně sportovně založený, odolný a vytrvalý. Uplatňuje se jako společenské plemeno vhodné do městského prostředí. Žije-li na venkově, pronásleduje náruživě myši a další drobné hlodavce. Vzdor své velikosti velice pozorně a ostražitě hlídá. Chování psů a fen je zřetelně odlišné, feny jsou klidnější.

Popis

Ruský toy je malý elegantní čilý dlouhohý psík jemné kostry a útlého osvalení. Druhotné pohlavní znaky jsou jen slabě vyjádřeny. Formát těla má být čtvercový. Lokty jsou nad podkladem jen o málo výš, než je polovina kohoutkové výšky. Hrudník je náležitě hluboký. Kohoutková výška se u psů i fen pohybuje v rozmezí 20 až 28 cm (při toleranci plus / minus 1 cm). Tělesná hmotnost psů ani fen nesmí překročit 3 kg. Hlava je poměrně malá. Mozkovna má být vysoká, svrchu zaoblená, ne však příliš široká. Její šířka měřená v nejširším

Ruský toy existuje ve dvou rázech: krátkosrstém (vlevo) a dlouhosrstém

Štěňátko ve slušivém oblouku

místě jařmových oblouků, které jsou jen mírně vyklenuté, nesmí být větší než její hloubka. Čelní sklon (stop) je výrazný. Čenichová partie má být štíhlá, zašpičatělá, poněkud kratší než mozkovna. Nos je malý, černě zbarvený nebo má barvu odpovídající zbarvení srsti. Pysky jsou tenké, úzké, tmavě zbarvené nebo barvy odpovídající zbarvení srsti. Těsně přiléhají k čelistem a zubům. Zuby mají být malé, bílé. Skus se požaduje nůžkový. Absence dvou řezáků v horní i dolní čelisti je přípustná. Oči jsou dosti velké, okrouhlé, tmavé barvy, lehce vystouplé, uložené poměrně daleko od sebe. Směřují přímo vpřed. Okraje očních víček jsou tmavě zbarvené nebo mají barvu odpovídající zbarvení srsti. Těsně přiléhají k očním bulvám. Ušní boltce jsou velké, tenké, vysoko nasazené, vztyčené. (Je zřejmé, že hlava vykazuje typické známky miniaturizace - vysokou zaoblenou mozkovnu, srázný stop, jemnou kratší čenichovou partii s úzkými čelistmi, s čímž souvisí povolené chybění až dvou řezáků nahoře i dole, a vystupující oční bulvy.) Krk je dlouhý, štíhlý, vysoko nesený, v šíji lehce klenutý. Horní linie těla se postupně svažuje od kohoutku, který mírně vystupuje, ke kořeni ocasu. Hřbet je pevný, rovný. Bedra mají být krátká, mírně vyklenutá. Zádě je poněkud zaoblená a lehce spáditá. Hrudník by měl být dostatečně hluboký a nepřilíš široký. Na pomyslném příčném řezu má oválný tvar. Břicho je vtažené a při pohledu z boku stoupá elegantní křivkou od hrudníku k vykasaným slabinám. Ocas se krátí na délku dvou tří obratlů a je vzhůru nesený. V zemích, kde je kupírování zákonem na ochranu zvířat zakázáno, se ponechává přirozeně dlouhý a je pak srpovitě zahnutý. Nesmí být nesen pod úroveň horní

Nově uznaná plemena (3)

linie těla. Hrudní končetiny jsou útlé, štíhlé, při pohledu zepředu rovné a rovnoběžné. Lopatky mají být přiměřeně dlouhé a mírně vzad skloněné. Ramenní kost svírá při pohledu z boku s podélnou osou lopatky úhel 105 °. Délka ramenní kosti se přibližně rovná délce lopatky. Lokty nejsou ani vybočené, ani vbočené. Předloktí jsou protáhlá, rovná, zápěstí útlá, záprstí téměř kolmá k podkladu. Tlapky hrudních končetin mají být malé, oválné a nesmějí být ani vybočené, ani vbočené. Prsty jsou sevřené, klenuté. Drápy a pružné nášlapné polštářky jsou zbarvené černě nebo mohou mít barvu odpovídající zbarvení srsti. Pánevní končetiny musejí být při pohledu zezadu rovné a rovnoběžné a v postoji mají být od sebe dále než končetiny hrudní. Kolena a hlezna by měla být při pohledu z boku dostatečně zaúhlená. Stehna jsou štíhlá, ne však slabá. Délka bérců musí být stejná jako délka stehen, nártý jsou kolmé k podkladu. Tlapky mají klenuté prsty a jsou o něco užší než tlapky hrudních končetin. Drápy a nášlapné polštářky jsou černé nebo barvy odpovídající zbarvení srsti. Krok a klus má být lehký, rychlý a musí směřovat přímo vpřed. V pohybu nesmějí být patrné jakékoli změny

v průběhu horní linie těla. Kůže je tenká, suchá a těsně přiléhá k podkoží a svalovinně. Srst je buď krátká, nebo dlouhá. Krátkosrstý ráz má hladce přiléhající krátkou lesklou srst bez podsady a bez lysých míst. Dlouhosrstý má srst středně dlouhou (3 až 5 cm), rovnou nebo mírně zvlněnou, těsně přiléhající, takže nezakrývá obrysové linie těla. Na hlavě a předních stranách končetin je srst krátká, těsně přilehlá. Zřetelně delší je na zadních stranách končetin. Na tlapkách je dlouhá, hedvábná a úplně zakrývá drápy. Ušní boltce jsou pokryty hustou dlouhou srstí tvořící závěsy, které u jedinců starších tří let úplně zakrývají jejich vrcholky a vnější okraje. Srst na trupu nesmí být ani rozčuchaná, ani příliš krátká (kratší než 2 cm). Zbarvení je černo-tříslivé, hnědo-tříslivé, modro-tříslivé, může být také

červené jakéhokoli odstínu s černým či hnědým nádechem (způsobeným černým či hnědým zbarvením konců pesíků) nebo bez něj. Sytým odstínům barev se dává přednost.

K vadám patří bázlivost, klešťový skus a řezáky směřující dopředu, polovztyčené ušní boltce (u dlouhosrstých jedinců s velmi bohatým závěsem jsou sice přípustné, ale nežádoucí), malé bílé skvrny zepředu na hrudi a na tlapkách, jednotné černé, hnědé nebo modré zbarvení, příliš velké tříslivé odznaky nebo tmavé žíhání, nízko nasazený ocas, u krátkosrstých jedinců lysiny, u dlouhosrstých příliš krátká nebo příliš dlouhá srst na trupu. K vylučujícím vadám patří agresivita nebo přílišná plachost, předkus a výrazný podkus, absence 1 špičáku, absence více než 2 řezáků v každé (tj. v horní i dolní) čelisti, zavěšené ušní boltce, krátké končetiny, bílé zbarvení srsti, bílé skvrny na hlavě, břicho a tlapkách (zasahují-li až na zápěstí), velké bílé skvrny zepředu na hrudi a na hrdle, strakatost, kohoutková výška větší než 30 cm a menší než 18 cm, tělesná hmotnost nižší než 1 kg, u krátkosrstých jedinců rozsáhlé lysiny, u dlouhosrstých absence závěsů na ušních boltcích nebo kudrnatá srst. *Ivan Stuchlý*

Zbarvení může být mimo jiné i černo-tříslivé

Dlouhá srst si žádá určitou péči

7 otázek pro Karla Hořáka, mezinárodního rozhodčího exteriéru a znalce ruských plemen

Krátkosrstý ráz ruského toy se u nás zatím nevyskytuje.

Jak hojný je v Rusku?

Tam se na výstavách zástupci krátkosrstého rázu samozřejmě vyskytují, nejsou však dnes tak početní jako dlouhosrstí. Ti jsou, zejména díky závěsu na ušních boltcích, atraktivnější. Ale ještě na první všruské speciální výstavě „toy teriérů“ roku 1996 bylo z 93 hlášených jedinců jen 36 dlouhosrstých.

Je plemeno po všech stránkách vyrovnané?

Po stránce povahové dokonale, snad jen jeden pes z deseti se na výstavě nechová tak, jak je pro ruského toy e i přes jeho nepatrnou velikost typické - odvážně, neústupně, sebevědomě, statečně. Po stránce exteriérové je situace podstatně složitější. Tady čeká chovatele hodně mravenčí šlechtitelské práce.

Jaké jsou nejzávažnější exteriérové problémy?

Pozornost je třeba věnovat vybočeným loktům a s tím souvisejícím rozbíhavým tlapkám hrudních končetin (Rusové nazývají tuto vadu „razmjot“), klenutí beder, které bývá často příliš velké, a pohybu.

Jaký pohyb je pro plemeno charakteristický?

Ruský toy je v pohybu velice rychlý. Ve cvalu se při maximální rychlosti nápadně podobá zajíci v trysku. Pánevní končetiny přitom zasahují (podobně jako u chrtů na dostihové dráze) daleko před končetiny hrudní. Dřívější ruský standard požadoval strmější úhlení končetin a tím vázaný pohyb (krátkou a vysokou akci), zatímco

standard FCI žádá výraznější úhlení obou párů končetin, což znamená delší krok.

Trápí plemeno nějaké zdravotní problémy?

Asi největší obtíží je častý výskyt zlomenin kostí končetin a brzké vypadávání zubů. Obojí má možná tytéž příčiny. Kromě dědičné dispozice to může být nedostatečná výživa, která je bohužel nejen v Rusku, ale i u nás, u malých plemen velmi častá. Chovatelé a majitelé v neopodstatněném strachu, aby jim „nepřerostli“, a v přesvědčení, že malé plemeno vlastně nic nepotřebuje, své psy v jistém slova smyslu podvyživují a ti trpí nedostatkem minerálů, hlavně v období výměny zubů.

Jaké další požadavky plemeno má?

Dlouhosrstí vyžadují, pokud mají mít skutečně atraktivní závěs na ušních boltcích dlouhý 15 až 20 cm, který je jejich největší ozdobou, intenzivní péči o srst, a to jak pokud jde o výživu, tak o vnější ošetření. Nutné je podávání kvalitních přípravků s obsahem biotinu a pravidelné česání za použití účinných kondicionérů na suchou srst, tzv. rozčesávačů, a samozřejmě správného hřebeně s kovovými zuby.

Jaká je budoucnost plemene?

Věřme že světlá. Jako u většiny jiných trpasličích plemen jsou obvyklé vrhy o 1 až 2 štěňatech, vrhy se 3 až 4 štěňaty se považují spíš za výjimečné. Ale díky svým vlastnostem se ruský toy rozšířil ze svého „rodného města“ do St. Petěrburgu a dalších velkých ruských měst, ale i do jiných zemí včetně ČR. A to je záruka jeho dalšího úspěšného rozvoje.

Ptal se Ivan Stuchlý